

ференције које се баве актуелном темом су веома значајне, а нарочито зато што указују на бројне истраживачке рукавце које нам пандемијска стварност открива.

Божица СЛАВКОВИЋ МИРИЋ

Међународна радионица *Покрет несврстаних и социјалистичка Југославија: истраживање друштвених, политичких, културних и економских имагинација*, онлајн, 23–26. 2. 2021.

У организацији Института за филозофију и друштвену теорију из Београда и Економског института Загреб, а уз подршку Канцеларије за југоисточну Европу Фондације Роза Луксембург из Београда, организована је четвородневна међународна радионица *Покрет несврстаних и социјалистичка Југославија: истраживање друштвених, политичких, културних и економских имагинација* (*The Non-Aligned Movement & Socialist Yugoslavia: Political, social, cultural and economic imaginaries*) која је тематизовала многоструке везе несврстаног света и социјалистичке, несврстане Југославије. Радионица је оригинално планирана за март 2020, међутим померена је за фебруар 2021. и премештена на онлајн платформу *Zoom* због пандемије вируса COVID-19. Окупила је истраживаче, историчаре, економисте, историчаре уметности, редитеље, кустосе, који су долазили са више од тридесет универзитета, института, музеја а они су преузели улоге презентера, модератора, коментатора током четири дана живе дискусије.

Првог дана презентована истраживања фокусирали су се на трансконтинентализам, као и економске имагинације у оквиру несврстаности. Агустин Косовски је представио ограничења југословенских раних покушаја да се повежу са латиноамеричким земљама преко несврстаности, указујући како на унутарамеричке супротности у земљама попут Чилеа и Кубе тако и на ограниченост југословенског политичко-економског утицаја. Немања Радоњић је указао на доминантну улогу замишљања читавог континента Африке као несврстаног у југословенским имагинацијама политичке, културне, али и свакодневне праксе несврстаности. Дубравка Секулић посебно се фокусирали на постигнућа југословенског предузећа „Енергопројект“ у несврстаном свету. Јуре Рамшак је представио резултате својих скоријих истраживања аустријског неутралног и југословенског несврстаног положаја у светској економији и њиховом постављању према глобалном Југу, које је имало многе заједничке карактеристике, нарочито од 1973.

Другог дана радионице презентације су испитивале однос између интернационализма, прагматизма и идеализма у несврстаном покрету. Питер Вилетс, ветеран истраживања несврстаности, позиционирао је Покрет несврстаних земаља у оквиру других међународних, интернационалних и међувладиних организација, показујући пут институционализовања покрета, али и доказујући да симплификовање несврстаних у оквиру радикалних и конзервативних организација није одрживо. Кјара Бонфиљиоли представила је нове резултате из истраживања веза југословенских масовних женских организација и представница и њихових парњака из несврстаних земаља, показујући да оне нису биле само пуки преносиоци државне политике већ самосталнији актери. Твртко Јаковина је показао како је у оквиру једне, званично усвојене и прокламоване спољне политике несврставања током седамдесетих и осамдесетих, без обзира на то, дошло до великих контрадикција у прокламованој политици и практичним потезима југословенских дипломата широм планете. Гал Кирн је показао како је југословенска несврстаност била у блиској вези, односно продужетак интернационализма насталог повезивањем партизанских, антиколонијалних и народноослободилачких борби широм света.

Трећи дан био је посвећен културним имагинацијама. Бојана Видеканић је представила своје закључке о повезаности југословенске уметности и постколонијалних културних пракси, као и могући нови поглед на социјалистички реализам у уметности. Мила Турајлић је, представљајући делове свог новог документарца *Досије Лабудовић*, посвећеног Стевану Лабудовићу, сниматељу Филмских новости, познатог по свом трогодишњем боравку и снимцима Алжирске револуције (1959–1962), показала повезаност југословенских филмских пракси и постколонијалне а највише афричке кинематографије. Љиљана Колешник је преиспитала институционалну и ванституционалну размену уметничких и других изложби у оквиру несврстаног света. Бојана Пишкур и Ђорђе Балмазовић су кроз савремену графичку новелу представили, али и „децентрирали“ уметничке праксе, институције и размене које су настале у Југославији као производ несврстане културне размене.

Последњи дан радионице био је посвећен мобилностима и миграцијама. Леонора Дугоњић-Родвин је представила најновије домете у квантификованом истраживању броја, порекла и школовања страних студената у Југославији стављајући акценат на њихов најзначајнији део – студенте из несврстаног света. Дејвид Хениг и Мејпл Раза покушали су да испитају трајекторије размене углавном у оквиру арапског и исламског света током постојања социјалистичке, несврстане Југославије и да повежу остатке тада учвршћене солидарности или практичних знања, попут језика, са тзв. великом мигрантском кризом из 2015. године.

Сва четири дана радионице била су преношена преко платформе *Zoom* и јутјуба (*youtube*) и привукла су бројну публику.¹ Дискусија се водила уживо, али и паралелно преко средстава електронске комуникације, где се нарочито говорило о значају и потенцијалима несврстаности данас. На тему нових истраживања разговор се посебно усмерио на даље повезивање истраживача Југославије и оних који се баве постколонијалним светом ради даљег напретка на пољу истраживања свеукупног и вишеструко значајног утицаја несврстаности.

Немања РАДОЊИЋ

1 На каналу *Ангажована мисао* на платформи *youtube* може се приступити и накнадно снимку радионице:
први дан: <https://www.youtube.com/watch?v=-VdkeEkZzMc>
други дан: <https://www.youtube.com/watch?v=Q3RKjN2UfuM>
трећи дан: <https://www.youtube.com/watch?v=08zWYQiRhvI>
четврти дан: <https://www.youtube.com/watch?v=wWdzDwmakgs>